

Lakialoite 16

Aapo Saari /kesk ym.: Lakialoite laiksi tuloverolain muuttamisesta

Eduskunnalle

ALOITTEEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Aloitteessa ehdotetaan, että verovelvollinen saisi verosta vähentää 30 % niistä työn teettämisen kustannuksista, joita hänelle on aiheutunut kotitalouden kunnossapitoon ja perheenjäsenten hoitoon liittyvistä palveluista. Vähennyksen enimmäismäärä on 25 000 markkaa kotitaloutta kohti vuodessa, mikä merkitsee noin 100 markan

verotukea yhtä työpäivää kohti. Hallinnollisista syistä vähennyksen alaraja on 500 markkaa. Vähennys tehdään ensisijaisesti valtiolle suoritettavasta tuloverosta. Se osa, jota ei ole vähennetty valtionverosta, vähennetään kunnallisverosta. Uudistus tulee voimaan syyskuun 1 päivänä 1997.

PERUSTELUT

Uusia työpaikkoja ja helpotusta arkeen

Työttömyyden puolittamiseen sitoutunut Lipposen hallitus on hukkaamassa kotitalouksien työllistämismahdollisuudet. Lukuisista selvityksistä huolimatta asia on jäämässä tehottomiksi, paikallisiksi kokeiluiksi.

Kotien työllistämismahdollisuuksien kautta voidaan luoda uusia työpaikkoja, vähentää harmaata taloutta ja helpottaa perheiden arkipäivää. Verokannustimella on mahdollista luoda 20 000—30 000 uutta työpaikkaa. Verovähennys on huomattavasti tehokkaampi keino työllistää kuin yritystuki. Suomessa on jo usean vuoden ajan ollut käytössä kotitalouksien työllistämistuki. Byrokratian vuoksi sitä on käyttänyt vain 1 300 verovelvollista. Ministeri Alhon esittämä yritystukimalli on rahamäärältään pienempi, joten sen työllistävä vaikutus tuskin on paljoa tehokkaampi. Yritystuen ongelma on myös sen kilpailua vääristävä vaikutus.

Kotitaloustyönantajain Liitto, Mannerheimin Lastensuojeluliitto ja kuuden ammattirakentajien yhdistyksen muodostama Rakennusalan elvytysryhmä sekä Veronmaksajain Keskusliitto

ovat kannanotoissaan tuominneet ministeri Alhon mallin. Liittojen mielestä tuen kanavoiminen yritysten kautta on tehotonta ja byrokraattista. Yhdistykset kannattavat kotitalouksien mahdollisuutta työllistää ilman välikäsiä.

Kotitaloudet voivat tarjota monenlaista työtä

Kotitalouksilla on tarjottavana monenlaista työtä yksinkertaisista kotiaskareista aina erikoisammattitaitoa vaativiin tehtäviin. Korkeiden työvoimakustannusten vuoksi töitä ei ole teetetty vaan ne on tehty itse. Verovähennyksellä kotitalouksille annetaan mahdollisuus monipuoliseen työllistämiseen. Kotitaloudessa tehtävien palvelujen markkinat ovat Suomessa kehittymättömät. Erikoistuminen loisi uudenlaisia työllistämismahdollisuuksia.

Kansantaloudenkin kannalta olisi tehokkaampaa se, että esimerkiksi siivous- ja korjaustyön tekisi asian osaava ammattilainen. Kokopäivätyötä tekevät perheenjäsenet eivät ehdi eivätkä jaksa tehdä vapaa-aikanaan kaikkia tarpeellisia kotitöitä, mikä näkyy mm. asuntojen rappeutumisena.

Vähennysoikeus koskee vain sellaista työtä, jota yleensä tehdään asiakkaan kotona. Esimerkiksi siivous, ikkunoiden pesu, ruuan laitto, pihan hoito ja asunnon remontoiminen ovat tällaisia töitä. Sen sijaan lääkäri-, asianajaja-, kampaaja- ja hierojapalvelut ovat esimerkkejä palveluista, joita tehdään yleensä muualla kuin kotona.

Työ voi olla kokopäiväistä, mutta yleensä kyseessä olisi lyhytaikainen keikkatyö. Keikkatyön voisi teettää yksittäisellä henkilöllä, mutta sen voisi myös ostaa yritykseltä, elinkeinonharjoittajalta tai työosuuskunnalta. Työttömien muodostamat työosuuskunnat ovat erinomainen keino tarjota kotitalouksille palveluja. Verovähennys lisää osuuskuntien palvelujen kysyntää huomattavasti nykyisestäään. Tiedottamista ja markkinointia pitäisi kuitenkin tehostaa, jotta kotitaloudet tietäisivät, mistä pieniäkin palveluja voi tilata.

Verovähennys on varma ja epäbyrokraattinen

Verovähennyksen etuna on sen varmuus ja epäbyrokraattisuus. Ero voimassa olevaan, työnantajalle maksettavaan työllistämistukeen sekä ministeri Alhon esittämään yritystukikokeiluun on olennainen. Verovähennysmallissa kotitalous saa itse valita työn suorittajan. Työllistämistuen osalta työvoimatoimisto osoittaa työntekijän sekä harkitsee tuen määrän ja ehdot kussakin yksittäistapauksessa erikseen. Ministeri

Alhon mallissa viranomaiset valitsevat yritykset, joille tukea maksetaan.

Harmaan talouden laajuus osaltaan ylläpitää korkeaa työttömyyttä ja on omiaan kasvattamaan verokiilaa entisestäänkin. Pimeän työn teettäminen on laillisen työn korkeiden työvoimakustannusten ja arvonlisäveron vuoksi houkuttelevaa. Työnantajavelvoitteiden hoitamista on lisäksi yksinkertaistettava käyttäen hyväksi nykyaikaista tietotekniikkaa.

Enää ei ole varaa vitkastella

Työllistämisessä ei ole enää varaa vitkastella. Verovähennysoikeus on mahdollista saattaa voimaan tämän vuoden syyskuun alusta lukien. Verohallinto ehtii syksyyn mennessä antamaan ohjeet yrityksille ja kotitalouksille. Vähennys otetaan huomioon lopullisessa verotuksessa, joka vahvistetaan ensi vuoden aikana. Valtion talouden kannalta verovähennys on edullisempi kuin yritystuki. Asiantuntija-arvioiden mukaan harmaan talouden ja työttömyyden vähenemisen myötä vähennysoikeus saattaa jopa lisätä valtion verotuloja. Kansalaisten yhdenvertaisuus edellyttää, ettei vähennysoikeutta rajoiteta tietyn kunnan asukkaisiin vaan että se on yhtäläinen kaikille veronmaksajille.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että Eduskunta hyväksyisi seuraavan lakiehdotuksen:

Laki tuloverolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

lisätään 30 päivänä joulukuuta 1992 annettuun tuloverolakiin (1535/1992) uusi 127 a § seuraavasti:

Verosta tehtävät vähennykset

127 a §

Kotitalouden työllistämisvähennys

Verovelvollinen saa vähentää valtiolle suoritettavasta tuloverosta 30 % niistä työhön kohdistuvista kustannuksista, joita hänellä on ollut kotitaloudessaan teettämästä hoivatyöstä sekä kotitalous- ja kunnostustöistä. Vähennys on vähintään 500 markkaa ja enintään 25 000 markkaa

kotitaloutta kohden. Vähennys tehdään sen puolison verosta, jonka ansiotuloista määrättävän valtion tuloveron määrä on suurempi, elleivät puoliset ole toisin vaatineet. Se osa työllistämisvähennyksestä, jota ei ole vähennetty valtiolle tulevasta tuloverosta, vähennetään verovelvollisen kunnallisverosta.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä syyskuuta 1997.

Helsingissä 7 päivänä maaliskuuta 1997

Aapo Saari /kesk

Olavi Ala-Nissilä /kesk

Armas Komi /kesk

Kauko Juhantalo /kesk

Anneli Jäätteenmäki /kesk

Tero Mölsä /kesk

Hannes Manninen /kesk

Mauri Pekkarinen /kesk

Anu Vehviläinen /kesk

Maria Kaisa Aula /kesk

Seppo Kääriäinen /kesk

Tytti Isohookana-Asunmaa /kesk

Johannes Leppänen /kesk

Timo Järvilahti /kesk

Esko Aho /kesk

Matti Vanhanen /kesk

Timo Kalli /kesk

Annikki Koistinen /kesk

Kyösti Karjula /kesk

Maija-Liisa Lindqvist /kesk

Vuokko Rehn /kesk

Sulo Aittoniemi /kesk

Liisa Hyssälä /kesk

